

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

Придунайська філія

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(ВИБІРКОВОЇ)
«ОРГАНІЗАЦІЯ ЗЕРНОВОГО ТРЕЙДИНГУ»***

Спеціальність **D3 Менеджмент**

Освітній рівень: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітня програма: **Менеджмент**

МАУП 2025

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Організація зернового трейдингу
Шифр та назва спеціальності	D3 «Менеджмент»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити / 90 год. Лекції: 16 Семінарські заняття: 14 Самостійна робота студентів: 60
Терміни вивчення дисципліни	8 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	https://drive.google.com/file/d/10oPPanNFhAcDIkgDBdjHZHDAAt0VapxGM/view?usp=sharing

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

Дарушин Олександр Володимирович	
Науковий ступінь	кандидат економічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	Доцент кафедри економіки та менеджменту
Дисципліни, які викладає НПП	Статистика; Соціальна відповідальність бізнесу; Логістичний менеджмент
Напрями наукових досліджень	Управління агрологістичними системами та розвиток портової інфраструктури в умовах глобалізації
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	Гугл Академія https://scholar.google.fi/citations?user=_JcEi7cAAAAJ&hl=uk&authuser=1&citsig=AM0yFCnIbC1jtNjY9YIIjNQC2mo- ORCID: https://orcid.org/0000-0002-2379-1816 SCOPUS https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57211933743
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	menedzmentuk@gmail.com
Контактний тел.	+380677445957
Портфоліо викладача на сайті кафедри / Інституту / Академії	https://izmail.maup.com.ua/assets/files/darushin-portfolio.pdf

Анотація курсу. Дисципліна «Організація зернового трейдингу» є прикладним курсом, що занурює студентів у світ глобальної торгівлі сільськогосподарською продукцією. Курс поєднує вивчення біржових механізмів ціноутворення на провідних світових майданчиках, таких як Чиказька товарна біржа, з практичними аспектами фізичної торгівлі зерном в Україні. Студенти дізнаються, як формується ціна від поля до порту, як захистити бізнес від цінових коливань за допомогою хеджування та як організувати виконання експортного контракту згідно з міжнародним правом. Особливий акцент робиться на специфіці трейдингу в умовах припортового регіону та використанні морської логістики.

Предметом навчальної дисципліни виступають економічні та організаційно-правові механізми здійснення торговельних операцій на ринках зернових та олійних культур, а також інструменти управління ризиками в агробізнесі.

Метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх фахівців професійних навичок укладання та супроводу торговельних угод, аналізу ринкової кон'юнктури та ефективного управління експортними операціями

Завдання дисципліни полягають у тому, щоб студенти оволоділи методикою аналізу світового балансу попиту і пропозиції та зрозуміли принципи роботи товарних деривативів. Також до завдань курсу входить навчання правилам застосування типових проформ контрактів GAFTA і FOSFA, опанування інструментів торговельного фінансування та засвоєння процедур логістичного виконання контрактів у портах

За результатами вивчення курсу студент повинен

знати:

- фундаментальні фактори впливу на світові ціни зернових та олійних культур
- відмінності між біржовим (ф'ючерсним) та фізичним (спотовим) ринками
- основні умови типових контрактів міжнародних асоціацій торгівлі зерном та кормами
- інструменти хеджування цінових ризиків та поняття базису
- процедуру документального оформлення експорту та розрахунку сталійного часу судна

вміти:

- розраховувати експортну ціну товару на базисах CPT та FOB, виходячи з біржових котирувань
- аналізувати ринкові звіти та прогнозувати цінові тренди
- організовувати виконання торговельного контракту (execution), взаємодіючи з експедиторами та сюрвесрами
- ідентифікувати ризики невиконання зобов'язань контрагентами та застосовувати механізми захисту
- вести ділове листування та переговори щодо умов постачання агропродукції

Пререквізити. Для успішного опанування дисципліни студенти спираються на комплекс знань, здобутих протягом перших трьох років навчання. Фундаментом для

розуміння біржових та торговельних операцій виступають такі курси, як Мікроекономіка та Макроекономіка (розуміння ринкових механізмів), Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності (основи експорту), Фінанси, гроші та кредит (розуміння розрахунків) та Економіка підприємства.

Постреквізити. Знання та навички трейдингу, отримані в цьому семестрі, є необхідною базою для формування стратегічного мислення менеджера а також розуміння механізмів торгівлі є важливим інструментарієм для виконання переддипломної практики та написання кваліфікаційної роботи бакалавра.

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	Методи навчання/методи оцінювання
Тема 1	Світовий та український ринок зерна	Методи навчання: - Освітній процес передбачає поєднання лекцій (оглядових, проблемних, лекцій-візуалізацій) та практичних занять у формі семінарів-дискусій. - Для формування прикладних навичок широко використовуються інтерактивні методи: розбір реальних бізнес-кейсів (case study), мозковий штурм, робота в малих групах та виконання аналітичних проєктів під час самостійної роботи. Методи оцінювання Оцінювання здійснюється за накопичувальною системою і включає: - поточний контроль: усне опитування, експрес-тестування, розв'язання ситуаційних задач та захист індивідуальних завдань; - модульний контроль: письмова модульна контрольна робота (МКР) після завершення змістових блоків; - підсумковий контроль (письмова робота з теоретичними та практичними завданнями).
Тема 2	Якість зерна як об'єкт торгівлі	
Тема 3	Біржові ринки та механізми ціноутворення	
Тема 4	Торгові стратегії та управління позицією	
Тема 5	Хеджування цінних ризиків	
Тема 6	Логістичне виконання контракту	
Тема 7	Фінансові умови та Trade Finance	
Тема 8	Дефолти та вирішення спорів	
Модульна контрольна робота		
Форма контролю залік		

Технічне обладнання та програмне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу передбачає використання спеціалізованих навчальних аудиторій та бібліотечних фондів. Для візуалізації навчального матеріалу під час лекційних та семінарських занять застосовується мультимедійне обладнання (проектор, комп'ютер). Виконання практичних завдань та поглиблене вивчення окремих тем забезпечується доступом до мережі Інтернет через безкоштовне Wi-Fi покриття.

Форми та методи контролю

Система оцінювання знань здобувачів включає поточний та підсумковий (семестровий) контроль.

Поточне оцінювання здійснюється систематично під час практичних і семінарських занять з метою перевірки рівня засвоєння теоретичних основ, сформованості навичок діагностики та прогнозування, а також уміння застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення для моделювання й аналізу даних.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю.

Участь студентів у навчальному процесі реалізується через усні виступи, презентації аналітичних досліджень, доповіді за результатами розбору кейсів, а також активне залучення до фахових дискусій та мозкових штурмів. Письмова складова роботи охоплює виконання контрольних і тестових завдань, підготовку аналітичних записок, рефератів та конспектів за матеріалами лекцій і самостійного опрацювання.

Методи поточного контролю.

Методичний інструментарій контролю поєднує усні форми (опитування, співбесіди) та письмові види робіт (звіти, розрахункові завдання, побудова моделей). Оцінювання також базується на спостереженні за активністю здобувачів під час вирішення проблемних ситуацій, перевірці результатів презентації індивідуальних проєктів та проведенні тестування з відкритими й закритими типами завдань.

Система оцінювання та вимоги.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

Теми	Поточний контроль знань						Підсумковий контроль		Загальна кількість балів
	Семінар 1 (Тема 1,2)	Семінар 2 (Тема 3,4)	Семінар 3 (Тема 5)	Семінар 4 (Тема 6)	Семінар 5 (Тема 7)	Семінар 6 (Тема 8)	Модульна контрольна робота	Залік**	
Робота на семінарському занятті	6	6	6	6	6	6	20	20*	100
Самостійна робота	4	4	4	4	4	4			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Критерії та порядок оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється відповідно до чинного Положення про оцінювання у закладі вищої освіти.

Модульний контроль проводиться на завершальному занятті кожного змістового блоку у формі письмового тестування.

При оцінюванні модульного тесту враховуються обсяг і правильність виконання завдань:

- оцінка «відмінно» (А) виставляється за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% всіх завдань);
- оцінка «добре» (В) виставляється за виконання 80% всіх завдань;

- оцінка «добре» (C) виставляється за виконання 70% всіх завдань;
- оцінка «задовільно» (D) виставляється за правильне виконання 60% запропонованих завдань;
- оцінка «задовільно» (E) виставляється, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- оцінка «незадовільно» (FX) виставляється, якщо виконано менше 50% завдань.
- Неявка на модульний тест - 0 балів.

Вищезазначені оцінки перетворюються на рейтингові бали таким чином:

«A» - 18-20 балів;

«B» - 16-17 балів;

«C» - 14-15 балів;

«D» - 12-13 балів.

«E» - 10-11 балів;

«FX» - менше 10 балів.

Підсумкова семестрове оцінювання з дисципліни «Організація зернового трейдингу» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студентів. Воно проводиться у терміни, визначені навчальним планом, і охоплює обсяг матеріалу, визначений програмою курсу.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі тесту. До семестрового оцінювання допускається студент, який виконав усі необхідні роботи.

Підсумкова оцінка виставляється на основі результатів навчання студента протягом семестру. Оцінка студента складається з балів, накопичених за результатами поточного оцінювання, та заохочувальних балів.

Студенти, які виконали всі необхідні завдання і отримали оцінку 60 балів або вище, отримують оцінку, що відповідає отриманій оцінці, без додаткового тестування.

Для студентів, які виконали всі необхідні завдання, але отримали оцінку нижче 60 балів, а також для тих, хто бажає поліпшити свій бал (результат), викладач проводить підсумкову роботу у формі тесту під час останнього запланованого заняття з дисципліни в навчальному семестрі.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна

робота з кожної теми, відповідно до програми курсу, оцінюється в діапазоні від 0 до 4 балів за допомогою стандартизованих та узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) критерії оцінювання.

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
4	4	3	2	0-1

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання практичної роботи; поточне оцінювання засвоєння знань на основі усних відповідей, доповідей, презентацій та інших форм участі під час практичних (семінарських) занять; індивідуальні або групові проекти, що вимагають розвитку практичних навичок і компетентностей (опціональний формат); вирішення ситуаційних завдань; підготовка резюме з самостійно вивчених тем; тестування; підготовка проектів статей, тез конференцій та інших публікацій; інші форми, що забезпечують всебічне засвоєння навчальної програми та сприяють поступовому розвитку навичок для ефективної самостійної професійної (практичної, наукової та теоретичної) діяльності на високому рівні.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82 – 89	B	добре	
75 – 81	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Успішне опанування освітнього компонента «Організація зернового трейдингу» вимагає від здобувачів освіти високої самодисципліни та відповідального ставлення до навчального процесу. Обов'язковими умовами є регулярне відвідування лекційних і практичних занять, активна участь в аудиторній роботі, а також своєчасне і якісне виконання всіх видів самостійних та контрольних завдань, передбачених

програмою. У разі пропуску занять або отримання незадовільних результатів студент зобов'язаний ліквідувати академічну заборгованість шляхом відпрацювання відповідних тем.

Невіддільною складовою навчання є суворе дотримання норм академічної етики та культури поведінки. Освітній процес базується на принципах академічної доброчесності, що передбачає виключно самостійне виконання всіх письмових робіт, доповідей та презентацій. Будь-які запозичення думок чи текстів інших авторів мають супроводжуватися коректними посиланнями на першоджерела. У межах курсу неприпустимими є будь-які прояви академічної недоброчесності, зокрема плагіат, самоплагіат, фабрикація та фальсифікація даних, списування, обман, хабарництво чи необ'єктивне оцінювання.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Біржова справа : підручник / за наук. ред. О. М. Сохацької. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 635 с.
2. Дем'яненко С. І. Аграрний менеджмент : підручник. Київ : КНЕУ, 2018. 520 с.
3. Дем'яненко С. І., Сас О. О. Управління великотоварними агропромисловими формуваннями : монографія. Київ : КНЕУ, 2018. 216 с.
4. Мазур К. В., Кубай О. Г. Менеджмент аграрного підприємства : навч. посіб. Вінниця : ТВОРИ, 2020. 284 с. URL: <http://repository.vsau.org/getfile.php/25373.pdf>.
5. Прогнозування та хеджування фінансових ризиків : монографія / за ред. Л. О. Примостки. Київ : КНЕУ, 2014. 424 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/29976/Prymostka%20L.pdf?sequence=2&isAllowed=y>.
6. Чикуркова А. Аграрний менеджмент : навч. посіб. для здобувачів вищої освіти ОПІ «Менеджмент» другого (магістер.) рівня освіти спец. 073 «Менеджмент». Кам'янець-Подільський : ЗВО «ПДУ», 2022. 203 с. URL: <https://surl.lu/hnwxhz>.

Допоміжна література:

1. Дідух Н. О. Оптова торгівля зерном в умовах інтеграції України в ЄС. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2024. Т. 9, № 2. С. 293–300. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-2-50>.
2. Івановський А. Формування стратегії зернового трейдингу в умовах глобальної нестабільності: фокус на Україну. Економічний аналіз. 2025. Т. 35, № 1. С. 654–663. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.01.654>.
3. Лещук Ю. А. Зернова біржа як саморегульована організація на ринку сільськогосподарської продукції. Інноваційна економіка. 2019. № 1–2. URL: <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/13/0>.
4. Моташко Т. П., Якимець Д. В. Ризики зернового ринку та особливості управління ними. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 10. С. 64–69. DOI: [10.32702/2306-6814.2021.10.64](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.10.64).
5. Сохацька О. Глобальний біржовий ринок зерна: нові завдання для України в умовах війни з Росією. Економіка та суспільство. 2022. № 45. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-95>.

6. Ярема Л. В., Замора О. І., Герчанівська С. В. Менеджмент у сфері регіонального агробізнесу. Ефективна економіка. 2022. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10008> DOI: 10.32702/2307-2105-2022.2.71.
7. Яценко О. М. Теоретико-методологічні засади розвитку агротрейдингу на глобальних ринках досконалої конкуренції. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2023. № 18. С. 300–306. DOI: 10.32782/2708-0366/2023.18.35.
8. Crops and livestock products. Food and Agriculture Organization of the United Nations. URL: <https://www.fao.org/faostat/en/#data/QCL>.
9. Ukraine: FAO scales up efforts to save upcoming harvest, ensure export of vital grains. 2022. URL: <https://ukraine.un.org/en/188978-ukraine-fao-scales-efforts-save-upcoming-harvest-ensure-export-vital-grains>.

Електронні ресурси

1. AgroPortal.ua. Онлайнове видання про аграрний бізнес. Публікує успішні кейси фермерства, інтерв'ю з топ-менеджерами, інформацію про стартапи та інновації. URL: <https://agroportal.ua>
2. Kurkul.com. Сайт для фермерів. Містить практичні поради щодо менеджменту фермерського господарства, технологій вирощування та юридичних аспектів. URL: <https://kurkul.com>
3. Latifundist.com. Головний сайт про агробізнес в Україні. Аналітика, рейтинги агрохолдингів (ТОП-100), досьє на компанії, новини ринку землі та логістики. URL: <https://latifundist.com>
4. АПК-Інформ. Інформаційно-аналітичне агентство. Спеціалізується на ринках зернових, олійних культур, агрологістиці та експорті. Містить моніторинг цін. URL: <https://www.apk-inform.com>
5. Державна служба статистики України. Розділ «Сільське, лісове та рибне господарство». Офіційні статистичні дані щодо виробництва продукції, поголів'я худоби та фінансових результатів підприємств. URL: <https://ukrstat.gov.ua>
6. Міністерство аграрної політики та продовольства України. Офіційний вебпортал. Інформація про державні програми підтримки, законодавчі ініціативи та стратегію розвитку АПК. URL: <https://minagro.gov.ua>
7. Офіційний сайт Української Зернової Асоціації. "Україна продовжить розширення ринків збуту у всіх напрямках, іншого виходу немає". URL: <http://uga.ua/meanings/ukraina-prodolzhit-rasshirenie-rynkov-sbyta-vo-vseh-napravleniyah-drugogo-vyhoda-net/>
8. FAO (Food and Agriculture Organization). Продовольча та сільськогосподарська організація ООН. Глобальна аналітика продовольчої безпеки, світові ціни на продовольство, звіти про сталий розвиток. URL: <https://www.fao.org>
9. USDA (United States Department of Agriculture). Звіти WASDE (World Agricultural Supply and Demand Estimates) — ключовий орієнтир для світових цін на зерно. URL: <https://www.usda.gov>

- 10.Світовий банк (World Bank). Розділ «Agriculture and Food». Дослідження, дані про інвестиції в агросектор та розвиток сільських територій. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/agriculture>
- 11.Prozorro.Продажі. Розділ «Земля». Актуальна інформація про земельні аукціони, оренду та продаж земель сільськогосподарського призначення. URL: <https://prozorro.sale>
- 12.AgroMarket. Електронні дошки оголошень та ціновий моніторинг на с/г продукцію (зерно, добрива, техніка). URL: <https://agromarket.ua>